

СУЧАСНИЙ ПСИХОЛОГ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРИ: ОСОБЛИВОСТІ ВЕБ-ДИЗАЙНУ САЙТІВ З ПСИХОЛОГІЇ

С. А. Лавренко

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені

Т. Г. Шевченка, sofiya_lavrenko@ukr.net

Науковий керівник: кандидатка психологічних наук, доцентка

С. П. Дерев'янюк

Вивчення проблеми веб-дизайну сайтів з психології є достатньо актуальним у сьогоденні, оскільки дизайн веб-сайту визначає сприйняття і споживацьку поведінку їх користувачів. Це особливо важливо у теперішні часи, коли конкуренція між сайтами завелика, а користувачі мають великий вибір веб-ресурсів.

При проектуванні веб-сайту важливо враховувати психологічні аспекти, такі як сприйняття кольорів, шрифтів, форм, композиції та інших елементів дизайну. Наприклад, певні кольори можуть викликати різні емоції, а розміщення елементів на сторінці може впливати на сприйняття інформації користувачем. Знання цих аспектів дизайну може допомогти покращити ефективність веб-сайту, збільшити задоволеність користувачів.

Мета даної роботи – виявлення особливостей веб-дизайну персональних сайтів з психології.

Завдання роботи: (1) конкретизувати вимоги до створення сучасних сайтів; (2) проаналізувати веб-дизайн персональних сайтів з психологічної практики та персональних сайтів з лікарської практики; (3) виявити особливості веб-дизайну персональних сайтів з психології.

Тематика веб-дизайну сайтів є доволі широкою і об'єднує вчених з різних галузей знань. Зокрема Дональд А. Норман (Donald A. Norman, 2019) – когнітивний психолог, автор книги «Дизайн звичайних речей», досліджує те, як люди сприймають і взаємодіють з будь-якими зовнішніми об'єктами,

апріорі це і веб-сайти. Стив Круг (Steve Krug, 2014) аналізує, як зробити веб-сайт зручним для користувачів.

Серед українських дослідників проблематику веб-сайтів досліджували М. Назар, О. Романюк, В. Усик, Б. Чернявський та ін. Відзначається, що до веб-дизайну сайтів відносяться наступні складові: зображення, фрази, анімація, аудіо-записи, відео-записи, лінії, навігаційні меню, кнопки, шрифт, кольори, лінії, стрілки, спрямований градієнт, розмивання, колаж, рекламні банери, елементи інтерактивної взаємодії (Назар, 2008), (Столярова, 2022).

Узагальнюючі дані сучасних досліджень з проблематики веб-дизайну можемо конкретизувати вимоги до створення сучасних сайтів: візуальна привабливість; використання простих форм та простих елементів; оптимізація веб-сайту для мобільних пристроїв; ефективна навігація.

З метою виявлення особливостей веб-дизайн персональних сайтів з психології, нами було проаналізовано основні характеристики веб-дизайну персональних сайтів з психологічної практики та персональних сайтів з лікарської практики (сайти з лікарської тематики було обрано у зв'язку з майже однаковою затребуваністю у соціальних мережах лікарських консультацій порівняно з психологічними).

Основні параметри оцінювання веб-дизайну персональних сайтів:

(1) Візуальність – кольорова гама. Оскільки за рекомендаціями фахівців найбільш оптимальним у веб-дизайні є комплементарне поєднання не більше трьох кольорів, найвищу оцінку 5 балів було надано сайтам з комплементарним поєднанням трьох-чотирьох кольорів, 4 бали – комплементарне поєднання кольорів, але їх перебільшення; 3 бали – виражена яскравість (негармонійність поєднання кольорів та їх надмірне використання); 2 бали – одноманітність та дисгармонійність кольорів (2 кольори); 1 бал – кольорова «бідність».

(2) Візуальність – використання зображень. За даними фахівців не варто розміщувати на сайті однотипні зображення та фото, оскільки це не активізує емоційну пам'ять. Оцінку 5 балів було надано сайтам з розміщенням

різнопланових зображень та фото, які відповідають тематиці сайту, 4 бали – наявність різнопланових зображень та фото, які недостатньо відображають загальну тематику сайту; 3 бали – виражена однотипність (наявність однотипних фото та зображень); 2 бали – суперечливість (наявність фото та зображень, які не відповідають наведеній інформації та роблять тематику сайту незрозумілою); 1 бал – невиражене унаочнення (одне фото).

(3) Інформативність: 5 балів було надано сайтам, які містили едукативну (додаткову пізнавальну інформацію для користувачів, окрім умов надання певних послуг), 4 бали – едукативна присутня, але у мінімальних обсягах; 3 бали – якісно та детально має місце загальна інформація, проте додаткова інформація відсутня; 2 бали – неконкретність при великій кількості розміщеної інформації (незрозумілою є місія сайту); 1 бал – інформація подана у малому обсязі.

(4) Доступність контактів: 5 балів було надано сайтам з наявністю різноманітних варіантів зв'язку (телефон, e-mail, соціальні мережі, чати), 4 бали – варіанти зв'язку нечисельні (телефон, e-mail); 3 бали – вказане лише одне джерело зв'язку (телефон або e-mail); 2 бали – обмеженість варіантів зв'язку (лише чат або форма); 1 бал – незрозуміло як зв'язатися.

(5) Емоційно-інтелектуальний контент: 5 балів – наявність зображень емоційного характеру (фото людей в різних емоційних станах та ін.), розміщення інформації щодо емоційних явищ (психоедукації про емпатію та ін.); 4 бали – фрагментарність емоційно-інтелектуального контенту (або зображення, або інформація щодо емоційних явищ); 3 бали – фрагментарність емоційно-інтелектуального контенту і при цьому складність сприйняття (наявність наукових термінів та ін.); 2 бали – наявність емоційно-інтелектуального контенту, проте його слабка вираженість (відсутність унаочнення та ін.); 1 бал – відсутність вираженого емоційного контенту.

(6) Реклама. 2 бали – наявність рекламних роликів (або інших рекламних продуктів на зразок посилань на соціальні мережі); 1 бал – відсутність рекламної продукції послуг.

Формування переліку персональних сайтів психологічного та лікарського контенту для їх подальшого оцінювання проводилося засобом пошукової бази Google методом випадкового відбору (відповідно сформовано перелік з 30 сайтів психологічної та 30 сайтів лікарської практики).

Аналіз змісту персональних сайтів з психології показав, що найбільш поширений напрям роботи практичних психологів та психотерапевтів – когнітивно-поведінкова терапія (30 %), гештальт (20 %) та арттерапія (15 %). Набагато рідше зустрічаються персональні сайти з напрямками психодрами, психоаналізу.

Більшість власників персональних сайтів з психології – жінки (75 %), такий розподіл спостерігається і в самій професії (психологинь набагато більше, ніж психологів).

Щодо особливостей оформлення – досить поширеним є використання авторських логотипів (у 50 % випадків). Більшість психологинь / психологів наводять детальні дані щодо своєї освіти та кваліфікації (40% осіб – наводять документи про освіту та сертифікати, 30 % – описують свою освіту). Власні фотографії на сайті розміщує більшість психологинь / психологів – 70 % фахівців показують 1-2 фото, 20 % – більше 10 фотографій (стосовно своєї професійної діяльності); рідше розміщується 3-4 фотографії (у 10 % випадків). Рекламу своєї діяльності активно використовують 60 % фахівців (в основному це – посилання на соціальні мережі, позитивні відгуки клієнтів).

Результати порівняльного аналізу веб-дизайну персональних сайтів за наведеними вище параметрами презентовано у Таблиці 1.

Таблиця 1

Відмінності у веб-дизайні персональних сайтів з психологічної практики та персональних сайтів з лікарської практики *

Параметри оцінки	Персональні сайти з психологічної практики, n=30 (M)	Персональні сайти з лікарської практики, n=30 (M)	Значущість відмінностей (p)
Візуальність (колір)	4,40	4,80	-

Візуальність (зображення)	3,40	2,70	$p \leq 0,05$
Інформативність	3,95	3,00	$p \leq 0,01$
Доступність контактів	4,20	4,50	-
Емоційно- інтелектуальний контент	3,00	1,68	$p \leq 0,01$

* – назви сайтів не вказані з етичних міркувань.

За даними, наведеними у Табл. 1, можна констатувати переважання на персональних сайтах з психології інформативних матеріалів, унаочнення, емоційного контенту. Порівняно з сайтами медичної тематики встановлені дані можна пояснити менш вираженою небезпекою для сприймання пацієнтами просвітницької інформації стосовно свого психічного здоров'я. Виражене унаочнення (зображення, картинки) також є більш доречним на психологічних сайтах, оскільки асоціюється з креативним підходом до взаємодії з клієнтом (що може несерйозно сприйматися на медичних сайтах).

Також відзначимо, що на сучасні персональні сайти увійшов стиль модельного бізнесу – «артистичні» фотографії та «кіношні» презентації особистості їх власників (досить часто у гламурному сенсі).

Таким чином, основними вимогами до створення сучасних сайтів є: візуальна привабливість, використання простих форм, доступність зв'язку. Аналіз веб-дизайну персональних сайтів за параметрами візуальності, інформативності, доступності та реклами показав наявність відмінностей в оформленні сайтів психологічної та лікарської тематики. Особливості веб-дизайну персональних сайтів з психології пов'язані з наявністю психоедукаційного матеріалу, яскравою візуалізацією (яка налаштовує на психологічно комфортний стан) з вираженим емоційним контентом.

Перспективними напрямами вивчення проблематики веб-дизайну сайтів з психології вважаємо вивчення поведінки користувачів.

Література:

1. Назар М. М. Специфіка психологічного впливу веб-дизайну інтернет-сайтів на користувачів мережі інтернет. *Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості*. Т. 12. Вип. 5. Ч. II. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. С. 131 – 140.
2. Столярова Л. С. Дослідження трендів, видів сайтів та інструментів розробки веб-дизайну. Харків: Харків. нац. ун-т радіоелектроніки, 2022. 70 с.
3. Donald A. Norman. *The Design of Everyday Things: Revised and Expanded Edition*. London: Basic Books, 2019. 370 p.
4. Krug S. *Don't Make Me Think, Revisited. A Common Sense Approach to Web Usability (3rd Edition)*. New Riders, 2014. 216 p.